

SSC Weekly Focus

ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศและกิจการต่างประเทศ ปีที่ ๒๐/๕๖ ๑๗ - ๒๓ ก.พ. ๕๖

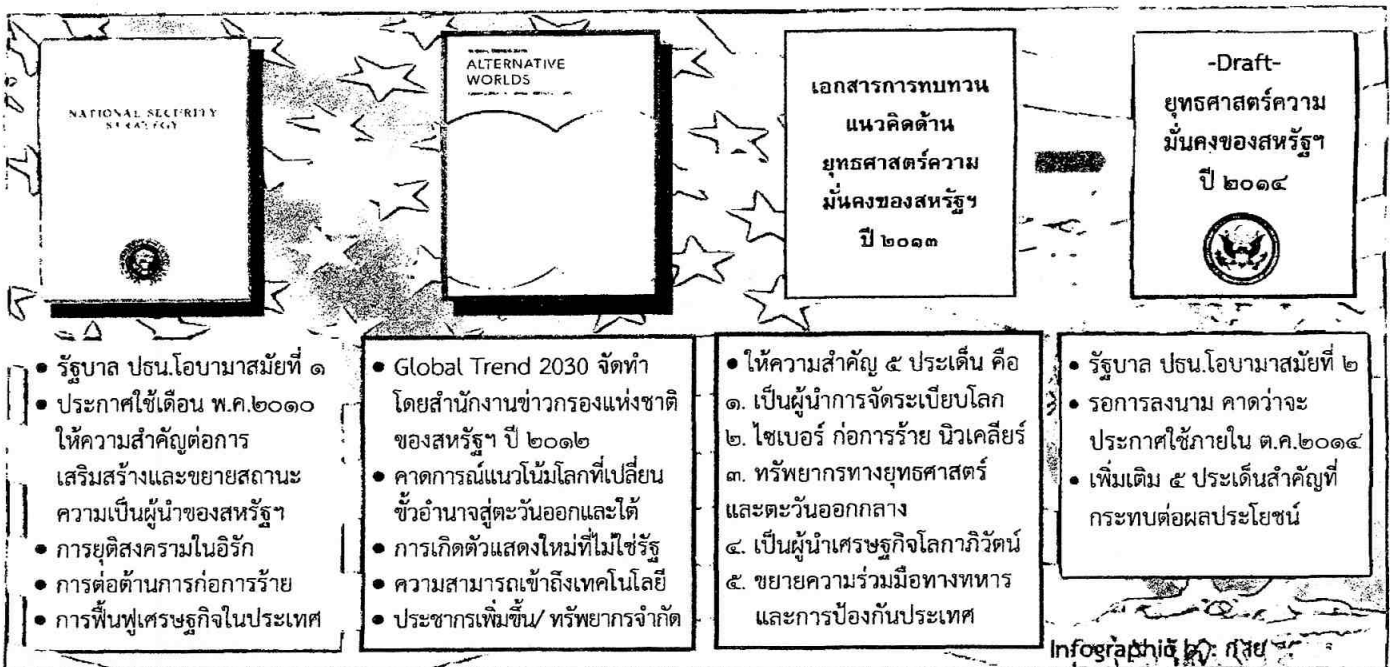
ยุทธศาสตร์ปริทรรศน์ : ร่างยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐฯ ๒๐๑๔

สหรัฐฯ ได้มีการทบทวนแนวคิดและประเด็นสำคัญเพื่อนำมาจัดทำยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติสหรัฐฯ ปี ๒๐๑๔ โดยใช้ข้อมูลสนับสนุนจาก "Global Trend 2030" ของสำนักงานข่าวกรองแห่งชาติสหรัฐฯ (National Intelligence Council: NIC) ซึ่งให้ความสำคัญใน ๕ ประเด็น คือ การเป็นผู้นำการจัดระเบียบโลก, ความมั่นคงไซเบอร์ การก่อการร้าย อาวุธนิวเคลียร์, การเข้าถึงทรัพยากรทางยุทธศาสตร์ และภูมิภาคตะวันออกกลาง, การเป็นผู้นำเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์, และ การขยายความร่วมมือทางทหารและการป้องกันประเทศ ทั้งนี้ การศึกษายุทธศาสตร์ความมั่นคงของประเทศมหาอำนาจอื่นๆ จะเป็นประโยชน์ต่อการนำมาวางยุทธศาสตร์ของไทยเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับภัยคุกคามที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้ต่อไป...

รัฐบาลประธานาธิบดีโอบามาสมัยที่ ๒ ได้มีการทบทวนกรอบแนวความคิดที่จะนำมาใช้ใน (ร่าง) ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐฯ ฉบับใหม่ปี ๒๐๑๔ ซึ่งคาดว่าจะประกาศใช้ภายในเดือน ต.ค. ๒๐๑๔ นี้ โดยมีมีการปรับประเด็นเพียงบางส่วนของสหรัฐฯ ให้ความสำคัญเพิ่มเติมจากยุทธศาสตร์ความมั่นคงฯ ฉบับเดิมที่ประกาศใช้เมื่อเดือน พ.ค. ๒๐๑๐ ในสมัยแรกของรัฐบาลประธานาธิบดีโอบามาที่ได้ให้ความสำคัญในประเด็นต่างๆ อาทิ การเสริมสร้างและขยายสถานะความเป็นผู้นำของสหรัฐฯ, การยุติสงครามในอิรัก, การทำลายกลุ่มก่อการร้ายอัลเคด้า และความมุ่งมั่นในการฟื้นฟูเศรษฐกิจภายในประเทศ แต่ทั้งนี้จากบริบทแวดล้อมของโลกที่เปลี่ยนไป จึงได้นำมาสู่การทบทวนกรอบแนวคิดทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงฯ ฉบับใหม่ ปี ๒๐๑๔ ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีทิศทางที่ต่อเนื่องจากเดิม

การปรับทบทวนยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ ปี ๒๐๑๔

การปรับกรอบแนวคิดและทบทวนยุทธศาสตร์ฯ ได้ใช้ข้อมูลสนับสนุนจากการประเมินสถานการณ์ของสำนักงานข่าวกรองแห่งชาติสหรัฐฯ (National Intelligence Council: NIC) ที่จัดทำ "Global Trend 2030" ซึ่งคาดการณ์ทิศทางและแนวโน้มของโลกในอนาคตที่จะมีการกระจายอำนาจและเปลี่ยนขั้วอำนาจไปสู่ทางทิศตะวันออกและทิศใต้, การเกิดตัวแสดงใหม่ที่ไม่ใช่รัฐเพิ่มขึ้นในสังคมโลก, ความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีและนำไปใช้ในทางที่ผิด รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรที่ส่งผลให้มีความต้องการทรัพยากรเพิ่มขึ้นด้วย โดยแนวโน้มทั้งหมดข้างต้นส่งผลให้สถานะแวดล้อมของโลกในอนาคตเผชิญกับภัยคุกคามมากขึ้นและย่อมกระทบต่อผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม ภัยคุกคามไม่ได้ แต่ในขณะที่เดียวกันสหรัฐฯ กลับมีทรัพยากรด้านความ

มันคงที่จะนำมาใช้เพื่อรองรับกับภัยคุกคามอย่างจำกัด และสหรัฐฯ จะไม่สามารถทุ่มทรัพยากรของตนเพื่อรักษาความมั่นคงไปยังภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลกโดยลำพังได้อีกต่อไป รวมทั้งต้องมีการปรับทิศทางของยุทธศาสตร์ฯ ไปในแนวทางของการขยายความร่วมมือเพื่อสร้างพันธมิตรหรือแนวร่วมระหว่างประเทศให้เกิดขึ้น

ประเด็นสำคัญเพิ่มเติมในร่างยุทธศาสตร์ความมั่นคงฯ ๒๐๑๔

หลังจากรับตำแหน่งประธานาธิบดีในสมัยที่ ๒ ประธานาธิบดีโอบามาได้แถลงนโยบายการต่างประเทศต่อสมัชชาใหญ่สหประชาชาติเมื่อเดือน ก.ย.๒๐๑๓ ที่ผ่านมา โดยประเด็นที่ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ คือ ภูมิภาคตะวันออกกลาง ซึ่งเป็น ๑ ในข้อปรับปรุงยุทธศาสตร์ความมั่นคงฯ ฉบับใหม่ด้วย โดยการทบทวนและปรับแนวคิดด้านยุทธศาสตร์ความมั่นคงฯ ได้มุ่งให้ความสำคัญเพิ่มเติมใน ๕ ประเด็น ดังนี้

๑. การเป็นผู้นำการจัดระเบียบโลก > การเปลี่ยนผ่านจากตะวันตกสู่ตะวันออก และจากรัฐเดี่ยวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ ซึ่งจีนและอินเดียเป็นประเทศที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งบราซิล รัสเซีย และแอฟริกาใต้ อีกทั้งยังมีตัวแสดงอื่นที่ไม่ใช่รัฐ อาทิ NGOs บริษัทข้ามชาติ องค์กรทางศาสนา ที่เข้ามามีบทบาทในประชาคมโลกเพิ่มมากขึ้น

๒. ความมั่นคงด้านไซเบอร์ การก่อการร้าย อาวุธนิวเคลียร์ > ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มาควบคู่กับภัยคุกคาม โดยในอนาคตความมั่นคงด้านไซเบอร์ยังอาจเป็นภัยคุกคามต่อการทหาร ดังนั้นสหรัฐฯ จะมุ่งขยายการจ้างงานผู้เชี่ยวชาญ การฝึกอบรมและพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้เกิดความชำนาญ รวมทั้งส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการต่อต้านการก่อการร้าย อาทิ เทคโนโลยีโดรน การพัฒนาความสามารถของดาวเทียม เป็นต้น

๓. การเข้าถึงทรัพยากรทางยุทธศาสตร์ และภูมิภาคตะวันออกกลาง > ความต้องการน้ำมันที่เพิ่มขึ้น ทำให้การแข่งขันเพื่อเข้าถึงแหล่งพลังงานของโลกเพิ่มขึ้นด้วย โดยสหรัฐฯ ให้ความสำคัญต่อการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการรักษาความมั่นคงและปลอดภัยในภูมิภาคตะวันออกกลางที่ถือเป็นแหล่งพลังงานสำคัญ รวมทั้งมุ่งเน้นการเจรจานิวเคลียร์กับอิหร่าน และการเจรจาสันติภาพระหว่างอิสราเอลและปาเลสไตน์

๔. การเป็นผู้นำด้านเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ > โดยเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน การสร้างสรรคนวัตกรรมและผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อสนองความต้องการผู้บริโภคในตลาดโลก การเปลี่ยนจากตลาดแรงงานไปสู่การลงทุน การพัฒนาแรงงานฝีมือ การรักษาสมดุลของหนี้สาธารณะ

๕. การขยายความร่วมมือทางทหารและการป้องกันประเทศ > การยุติสงครามในอิรักและอัฟกานิสถาน การดำเนินการในลิเบียภายใต้ภารกิจของ NATO โดยสหรัฐฯ เห็นว่าควรต้องมีการขยายความร่วมมือเพื่อใช้กองกำลังทหารร่วมกันในประชาคมโลก รวมทั้ง

ความเปลี่ยนแปลงทางภูมิรัฐศาสตร์จากฝั่งตะวันตกมาสู่ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซึ่งสหรัฐฯ จะต้องดำเนินงานอย่างใกล้ชิดมากขึ้นกับไต้หวัน ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และออสเตรเลีย รวมทั้งการถ่วงดุลอำนาจของจีน เพื่อรักษาเสถียรภาพความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

ร่างยุทธศาสตร์ความมั่นคงสหรัฐฯ กับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

การทบทวนร่างยุทธศาสตร์ดังกล่าวทำให้ได้เห็นภาพรวมความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมของโลก และพื้นที่ที่สหรัฐฯ ให้ความสำคัญเพิ่มเติมใน ๕ ประเด็น ซึ่งเป็นผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐฯ ทั้งนี้ ประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกอย่างชัดเจน คือ การขยายความร่วมมือทางทหารและการป้องกันประเทศ กล่าวคือ

๑. ในห้วงปีที่ผ่านมา สหรัฐฯ ประสบกับปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศ ซึ่งส่งผลให้มีการตัดลดงบประมาณในหลายรายการ ซึ่งอาจรวมถึงงบประมาณที่เกี่ยวข้องในยุทธศาสตร์ความมั่นคงและยุทธศาสตร์การทหารด้วย โดยสหรัฐฯ จะไม่สามารถทุ่มทรัพยากรด้านการทหารและความมั่นคงไปยังภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลกได้เต็มที่อีกต่อไป จึงจำเป็นต้องขยายความร่วมมือไปยังประเทศต่างๆ รวมทั้งใช้ปฏิบัติการทางทหารให้อยู่ภายใต้กรอบของ NATO

๒. การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาความสามารถทางการทหารของจีน ที่อาจส่งผลต่อด้านความมั่นคงได้ในอนาคต ทำให้การดำเนินนโยบายของสหรัฐฯ ต่อจีนที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะ "frenemy" (friend + enemy) คือ จีนเป็นทั้งเพื่อนและศัตรู จึงมีทั้งความร่วมมือและความขัดแย้ง จะยังคงต้องดำเนินต่อไป ซึ่งส่งผลต่อนโยบายการหวนคืนเอเชียของสหรัฐฯ

๓. การปกป้องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เส้นทางเดินเรือ อาทิ การป้องกันโจรสลัด การปิดช่องแคบฮอร์มุซ และช่องแคบมะละกา ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวจำเป็นต้องขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงออกไปสู่ภูมิภาคมากขึ้น

จากการวิเคราะห์จะเห็นได้ว่าการศึกษายุทธศาสตร์ความมั่นคงของสหรัฐฯ และประเทศมหาอำนาจอื่นๆ และนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ จะเป็นประโยชน์ต่อทิศทางการดำเนินการด้านความมั่นคงของไทย เพื่อสามารถวางยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับภัยคุกคามที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับไทยได้ต่อไป... ❧

อ้างอิง :

- Rethinking U.S. Security Strategy . <http://www.nytimes.com/>
- Obama will deliver second-term national security strategy in spring 2014 . <http://dailycaller.com/>
- Obama to issue a new statement of U.S. national security strategy . <http://www.washingtonpost.com/>
- National Security Strategy 2013. <https://www.utexas.edu/>

กองวิเทศสัมพันธ์
๐๖๖๑
เลขรับที่ ๑ ส.พ. 2557
วันที่
เวลา 14.40 น.

มหาวิทยาลัยมหิดล
03905
เลขรับ
วันที่ - 3 มี.ค. 2557
เวลา 13.39 น.

ที่ กท ๐๓๑๗.๕/๒๐๖

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๓ กองวิเทศสัมพันธ์

เรื่อง เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์สำคัญรายสัปดาห์

เรียน อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์สำคัญรายสัปดาห์ หัว่ ๑๐ - ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๑. ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้จัดทำเอกสารวิเคราะห์สถานการณ์สำคัญรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๒๐/๕๗ หัว่ ๑๐ - ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เรื่อง "วิธีการสร้างหลักฐานสู่การอ้างสิทธิ์ครอบครองพื้นที่พิพาท" (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) สรุปได้ดังนี้

๑.๑ จากประเด็นที่ รัฐบาลญี่ปุ่นดำเนินการแก้ไขตำราเรียนทางด้านประวัติศาสตร์ชาติ ในกรณีหมู่เกาะ "ทาเคชิมะ" หรือ "เกาะด็อกโด" (ชื่อเรียกในเกาหลี) ได้สร้างความไม่พอใจให้แก่เกาหลีใต้และจีน ซึ่งต่างแสดงจุดยืนคัดค้านและเรียกร้องให้ญี่ปุ่นยุติการกระทำดังกล่าว และประเด็นนี้ถือเป็นหนึ่งในการสร้างหลักฐานแสดงถึงสิทธิ์ในพื้นที่

๑.๒ แต่เดิมการอ้างสิทธิ์ครอบครองพื้นที่ทำเพื่อเป็นการขยายอาณาเขตอำนาจการปกครองและความต้องการทรัพยากรในพื้นที่ แต่ปัจจุบัน การอ้างสิทธิ์ยังมีประเด็นแฝง เช่น เกมการเมืองเพื่อสร้างคะแนนเสียง การกลบเกลื่อนปัญหาในประเด็นทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ สร้างความนิยมเพื่อเป็นเครื่องมือต่อรองผลประโยชน์ระหว่างผู้นำในภูมิภาค

๑.๓ กลไกการแก้ปัญหาอ้างสิทธิ์เพื่อความชอบธรรม มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ทั้งมิติทางการเมืองความมั่นคง มิติทางเศรษฐกิจ และมิติทางสังคมวัฒนธรรม มีเพียงสองแนวทางในการแก้ปัญหา ได้แก่ การเจรจาห้วงคู่กรณีทั้งแบบทวิภาคีและแบบพหุภาคี และการใช้อำนาจศาลโลกตัดสิน

๒. บทส่งท้าย

การสร้างหลักฐานการอ้างสิทธิ์เพื่อสร้างความชอบธรรมเหนือพื้นที่คู่กรณีที่มีศักดิ์สงครามสูงกว่าย่อมเป็นผู้กล่าวอ้างก่อน เช่น จีนในกรณีพิพาททะเลจีนใต้ จนนำมาสู่การสะสมอาวุธและการเผชิญหน้ากัน จึงเรียนมาเพื่อกรุณาทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พ.อ.

(อภิศักดิ์ สมบัติเจริญนนท์)

รองผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ฯ ทำการแทน
ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กองภูมิภาคศึกษา

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๖

SSC ASEAN Weekly Focus

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของอาเซียนรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๒๐/๕๗ (๑๐ - ๑๖ ก.พ.๕๗)

วิธีการสร้างหลักฐานสู่การอ้างสิทธิ์ครอบครองพื้นที่พิพาท

อดีตที่ผ่านมา ได้มีการสร้างหลักฐานที่น่าไปใช้สู่การอ้างสิทธิ์ครอบครองพื้นที่พิพาทในพื้นที่ต่างๆ ระหว่าง
คู่กรณีเกิดขึ้นหลายรูปแบบ โดยมีปัจจัยจาก มิติความมั่นคง มิติสังคมวัฒนธรรม และมิติทางเศรษฐกิจ ล่าสุดกรณี
ญี่ปุ่นดำเนินการแก้ไขตำราเรียนเสมือนการกระตุกปมพิพาทในพื้นที่ทะเลตะวันออก จนอาจนำมาสู่การทำสงครามใน
ภูมิภาคและในโลกได้

จากประเด็นที่ รัฐบาลญี่ปุ่นดำเนินการแก้ไขตำราเรียน
ทางด้านประวัติศาสตร์ชาติในกรณีหมู่เกาะ "ทาเคชิมะ" หรือ
"เกาะต็อกโต" (ชื่อเรียกในเกาหลี) หรือหมู่เกาะ "เซนกากุ" หรือ
"เตียวหยู" (ชื่อเรียกในจีน) ที่ญี่ปุ่นพยายามปลุกฝังให้เยาวชน
เชื่อว่าเป็นอธิปไตยของญี่ปุ่นโดยชอบธรรม ได้สร้างความไม่พอใจ
ให้แก่ประเทศผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ รัฐบาลเกาหลีใต้และจีน
ทั้งสองฝ่ายต่างแสดงจุดยืนคัดค้านและเรียกร้องให้ญี่ปุ่น
ยุติการกระทำดังกล่าว ซึ่งเป็นเสมือนหนึ่งในการสร้างหลักฐาน
แสดงถึงสิทธิ์ในพื้นที่หรือดินแดน จากอดีตที่ผ่านมาได้มีการสร้าง
หลักฐานที่น่าไปใช้สู่การอ้างสิทธิ์ครอบครองพื้นที่พิพาทใน
พื้นที่ต่างๆ ระหว่างคู่กรณีเกิดขึ้นหลายรูปแบบ เช่น การประกาศ
เขตน่านฟ้าลวงล้ำพื้นที่พิพาทของจีนในพื้นที่ทะเลจีนใต้
การบันทึกภาพแผนที่ลงบนหนังสือเดินทางระหว่างประเทศ
ของจีน การนำสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งทหาริมทรัพย์ไปตั้งไว้
ณ บริเวณพื้นที่อ้างสิทธิ์ร่วม และการบุกรุกตั้งถิ่นฐานเข้าไปใน
พื้นที่พิพาทของกัมพูชา ฯลฯ วิธีการต่างๆ เหล่านี้ ล้วนมี
จุดมุ่งหมายเพื่อการสร้างหลักฐานการอ้างสิทธิ์ครอบครองพื้นที่
พิพาทเพื่อสร้างความชอบธรรมในอนาคต

อะไรคือสาเหตุ ??

การอ้างสิทธิ์ มีสาเหตุหลักมาจากผลประโยชน์ทั้ง
ทางตรงและทางอ้อมที่อยู่ในพื้นที่ดังกล่าวฯ เช่น ทรัพยากร ก๊าซ
ธรรมชาติ น้ำมัน และกรรมสิทธิ์อธิปไตยในพื้นที่นั้น อันจะนำมา
ซึ่งโอกาสและช่องทางมากมายแก่ประเทศผู้ครอบครองเหนือพื้นที่
ที่มีประเด็นอ้างสิทธิ์ของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง
ปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในภูมิภาคมาโดยตลอด
ซึ่งดูเหมือนว่าโอกาสที่จะทำความตกลงกันได้ในเรื่องของสิทธิ์นี้
เป็นไปได้ยาก เพราะประเทศที่อ้างสิทธิ์ต่างให้เหตุผล ว่าพื้นที่
นั้นๆ เป็นสิทธิ์ของประเทศตนตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา จนมี
การกระทบกระทั่งทางทหารระหว่างประเทศที่อ้างสิทธิ์หลายครั้ง
แต่เดิมการอ้างสิทธิ์ครอบครองพื้นที่ทำเพื่อเป็นการขยาย
อาณาเขตอำนาจการปกครองและความต้องการทรัพยากรใน
พื้นที่ แต่ปัจจุบัน การอ้างสิทธิ์ยังมีประเด็นแฝง เช่น ในหลายกรณี
ของการอ้างสิทธิ์การครอบครองพื้นที่ก็เป็นเพียงเกมการเมืองหนึ่ง
เพื่อสร้างคะแนนเสียงภายในประเทศนั้นในเชิงชาตินิยม หรือ
ต้องการกลบเกลื่อนปัญหาในประเด็นทางด้านเศรษฐกิจของ
ประเทศตนเอง หรือเป็นเพียงสร้างความนิยมเพื่อเป็นเครื่องมือ
ต่อรองผลประโยชน์ระหว่างผู้นำในภูมิภาคเท่านั้น

กลไกการแก้ปัญหา

เห็นได้ว่า การสร้างหลักฐานการอ้างสิทธิ์เพื่อได้รับความชอบธรรมเหนือพื้นที่ที่มีความต้องการการตอบสนองในวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ทั้งมิติทางการเมืองความมั่นคง มิติทางเศรษฐกิจ และมิติทางสังคมวัฒนธรรม ผลสรุปมีเพียงสองแนวทางในการแก้ปัญหา ได้แก่ (๑) ใช้การเจรจาหว่านคู่กรณี หากคู่กรณีสามารถตกลงแบ่งสรรผลประโยชน์ในพื้นที่ที่มีทรัพยากรและแก้ปัญหา ระหว่างกัน โดยได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน (win - win) หรือคงไว้ซึ่งพื้นที่อ้างสิทธิ์ โดยไม่เข้าไปดำเนินการใดๆ เช่น no mans' land กรณีไทย - มาเลเซีย (๒) การใช้ศาลโลกตัดสิน มาจากกรณีตกลงกันไม่ได้ จากการเจรจาทั้งแบบ ทวิภาคีและพหุภาคี ที่ไม่สำเร็จจึงมีความจำเป็นต้องอาศัยอำนาจศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ หรือ

ศาลโลก (International Court of Justice) ที่เป็นองค์กรหนึ่งขององค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ให้ทำหน้าที่ระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐต่อรัฐ (Contentious Case) เช่น ข้อพิพาทเรื่องดินแดนอาณาเขต การละเมิดอำนาจอธิปไตย ปัญหาสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ หรือแม้แตกรณีที่เกี่ยวข้องกับเอกชนที่รัฐเป็นผู้ฟ้องแทน ฯลฯ

บทส่งท้าย

การสร้างหลักฐานการอ้างสิทธิ์เพื่อสร้างความชอบธรรมเหนือพื้นที่ที่ตนเองต้องการนั้น คู่กรณีที่มีศักดิ์สงครามที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะประเทศผู้มีศักดิ์สูงกว่าย่อมเป็นผู้กล่าวอ้างก่อน เช่น การอ้างสิทธิ์เหนือทะเลจีนใต้ของจีน ที่จีนเป็นประเทศที่มีศักดิ์สงครามเหนือกว่า ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ส่งผลให้ฟิลิปปินส์ เวียดนาม ต้องอาศัยสหรัฐฯ และ รัสเซีย เป็นพันธมิตรร่วมของตน ปัจจัยจากวิธีการสร้างหลักฐานสู่การอ้างสิทธิ์ครอบครองพื้นที่พิพาท อาจนำมาสู่ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้านความมั่นคงในภูมิภาคที่กำลังเกิด ณ ขณะนี้

อ้างอิง

- <http://thai.cri.cn/247/2014/01/15/302s217264.htm>
- <http://th.wikipedia.org>
- <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/world>
- <http://news.thaipbs.or.th/content>

แนวทางการตัดสินกรณีพิพาท	ตัวอย่างการอ้างสิทธิ์ที่ผ่านมาในทั่วโลก	
1. ใช้การเจรจาระหว่างคู่กรณี 1.1 แบบทวิภาคี, 1.2 แบบพหุภาคี	กรณีรัสเซียกับเดนมาร์ก	อ้างสิทธิ์พื้นที่ครอบครองเหนือขั้วโลกเหนือ ในปี ค.ศ. ๒๐๐๗
2. การใช้ศาลโลก ประกอบด้วย 2.1 ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (International Court of Justice) 2.2 ศาลอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Court) 2.3 ศาลอนุญาโตตุลาการถาวร (Permanent Court of Arbitration) 2.4 ศาลสถิตยุติธรรมระหว่างประเทศ (Permanent Court of International Justice)	กรณีแควมารูนกับไนจีเรีย	คาบสมุทรบาคัสซี
	กรณีอินเดียกับปากีสถาน	รัฐแคชเมียร์
	กรณีคูเวตกับรัฐเซีย	อ้างสิทธิ์พื้นที่ทะเลบริเวณไหล่ทวีปในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน
	ตัวอย่างการอ้างสิทธิ์ที่ผ่านมาในอาเซียน	
	กรณีไทยกับเวียดนาม	พื้นที่ไหล่ทวีปทางตอนใต้ของอ่าวไทย (ยุติแล้ว ๒๐๐๒)
	กรณีมาเลเซียกับอินโดนีเซีย	อ้างสิทธิ์พื้นที่เกาะลิคัตัน และสิปากัง (ยุติแล้วปี ๒๐๐๒)
	กรณีมาเลเซียกับสิงคโปร์	อ้างสิทธิ์พื้นที่เปตราริงกา, มิดเดิลร็อกและเซาท์เลดจ์ (ยุติแล้ว ๒๐๐๗)

กองวิเทศสัมพันธ์
เลขรับที่ ๒๕๖
วันที่ - 3 ส.ค. 2557
เวลา ๑๔.๕๐ น.

มหาวิทยาลัยมหิดล
เลขรับ 08709
วันที่ - 3 ส.ค. 2557
เวลา 13.๕๐ น.

ที่ กท ๐๓๑๗.๕/๒๑๓

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

3 กองวิเทศสัมพันธ์

เรื่อง เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์สำคัญรายสัปดาห์

เรียน อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์สำคัญรายสัปดาห์ หัวข ๑๗ - ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๑. ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้จัดทำเอกสารวิเคราะห์สถานการณ์สำคัญรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๒๑/๕๗ หัวข ๑๗ - ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เรื่อง “คณะกรรมการธิการแม่น้ำโขง (MRC) กับบทบาทการบริหารจัดการน้ำ” (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) สรุปได้ดังนี้

๑.๑ การประชุมวาระพิเศษของคณะกรรมการร่วมในคณะกรรมการธิการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission: MRC) มีมติให้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นำโครงการก่อสร้างเขื่อนดอนสะหง (Don Sahong) เข้าสู่วาระที่ประชุมระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ ๒ ในต้นเดือน เมษายน ๒๕๕๗ ณ นครโฮจิมินห์ ซิตี้ ในเวียดนาม นับเป็นอีกครั้งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงกลไกการแก้ไขปัญหาการใช้ทรัพยากรน้ำร่วมกันระหว่างชาติสมาชิก ใน MRC

๑.๒ สิ่งที่กำลังพุดาและเวียดนาม ได้แสดงความวิตกกังวลเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างเขื่อนดอนสะหงของ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คือ ผลกระทบที่จะมีต่อระบบนิเวศของสัตว์น้ำและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติในแม่น้ำโขง กับพุดา ตั้งข้อสงสัยว่าโครงการดังกล่าว “ยังไม่ได้มาตรฐาน” ส่วนเวียดนามมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่เกษตรกรรมบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงของเวียดนาม

๑.๓ หาก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการบริหารจัดการน้ำที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ อาจทำให้ฤดูฝนเกิดปัญหาน้ำท่วมพื้นที่เกษตรกรรมริมฝั่งแม่น้ำโขง ส่วนในฤดูแล้งอาจจะนำมาซึ่งปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่บั่นทอนเสถียรภาพหรือความมั่นคงของชาติได้

๒. ข้อเสนอแนะ

๒.๑ การดำเนินการเรื่องใดๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อแม่น้ำโขงทั้งทางตรงและทางอ้อม ชาติสมาชิก MRC ควรนำเรื่องนั้นๆ เข้าสู่ที่ประชุม MRC เพื่อสร้างความไว้เนื้อเชื่อใจและป้องกันปัญหาความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นได้

๒.๒ การก่อสร้างเขื่อนดอนสะหงของ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อาจเป็นกรณีศึกษาให้แก่ชาติสมาชิก MRC ได้แสดงข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมาเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นกับแม่น้ำโขง เพื่อเสริมสร้างให้คณะกรรมการธิการแม่น้ำโขง (MRC) มีความเข้มแข็ง และเป็นกลไกการบริหารจัดการน้ำที่ดีรวมไปถึงการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขงร่วมกันอย่างระมัดระวังมากยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พลตรี

(ไชยอนันต์ จันทนานุรักษ์)

กองภูมิภาคศึกษา
โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๖

ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

เนื่องจากสาเหตุที่รัฐบาล สปป.ลาว ไม่สามารถรับประกันได้ว่าโครงการก่อสร้างเขื่อนดอนสะหงจะไม่ส่งผลกระทบต่อวงจรชีวิตของสัตว์น้ำที่อาศัยอยู่และสัญจรไปมาเพื่อการผสมพันธุ์และวางไข่ระหว่างเขตสีพันดอนของ สปป.ลาว กับทะเลสาบใหญ่ (Tonle Sap) ทางตอนเหนือในกัมพูชา ซึ่งเป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดของเอเชีย

เวียดนาม : นอกจากจะมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาผลกระทบต่อระบบนิเวศของสัตว์น้ำในแม่น้ำโขงแล้ว เวียดนามยังมองถึงแนวโน้มของปัญหาที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสภาพภูมิรัฐศาสตร์ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่เกษตรกรรมบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงของเขตเวียดนาม ซึ่งเป็นพื้นที่หรือแหล่งผลิตข้าวและธัญญาหารต่างๆที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของเวียดนาม และผลิตผลทางการเกษตรส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดกว่า ๖๕ เปอร์เซ็นต์ของเวียดนามมาจากพื้นที่เกษตรกรรมบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง การก่อสร้างเขื่อนดอนสะหงจะส่งผลทำให้คุณภาพของดินและแร่ธาตุอันอุดมสมบูรณ์ในพื้นที่บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำลดลง

ดังนั้น : หากโครงการก่อสร้างเขื่อนดอนสะหงของ สปป.ลาว มีกระบวนการในการบริหารจัดการน้ำที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ อาจส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตทั้งของประชาชนชาวกัมพูชาและเวียดนาม ที่อาศัยอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง ซึ่งแม่น้ำโขงถือเป็นแม่น้ำสายสำคัญแห่งหนึ่งของชาติเอเชีย เนื่องจากชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขงส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขงทั้งการทำประมงน้ำจืด การใช้น้ำเพื่อการเกษตร การใช้เป็นเส้นทางคมนาคมขนส่ง และหากในช่วงฤดูแล้งทาง สปป.ลาว ดำเนินการปิดเขื่อนเพื่อกักเก็บน้ำมากจนเกินไป อาจทำให้ปริมาณน้ำในแม่น้ำโขงต้องตกอยู่ในสภาวะแห้งแล้งไม่มีน้ำในการทำเกษตรและใช้เป็นเส้นทางคมนาคมได้

บทวิเคราะห์

โครงการก่อสร้างเขื่อนดอนสะหงของ สปป.ลาว จะส่งผลทำให้อุณหภูมิของน้ำในแม่น้ำโขงตอนล่างของตัวเขื่อนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวงจรชีวิตของสัตว์น้ำอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และยังส่งผลกระทบต่อเนื่องไปถึงเรื่องการทำให้ตะกอนดินอันอุดมสมบูรณ์ในพื้นที่บริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงทางตอนใต้ของเวียดนาม มีอันต้องเสื่อมคุณภาพลงไปด้วย อีกทั้งส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ต่อกับสัตว์น้ำบางชนิดที่อาจจะสูญหายไป จนกลายเป็นภัยคุกคามความมั่นคงด้านอาหารทั้งของกัมพูชาและเวียดนาม และอาจขยายไปสู่ระดับภูมิภาคได้

สำหรับฤดูฝนและฤดูแล้ง หาก สปป.ลาว มีการบริหารจัดการน้ำที่ไม่มีประสิทธิภาพ อาจก่อให้เกิดปัญหา คือ ช่วงฤดูฝนซึ่งเป็นฤดูกาลเพาะปลูก หากทางเขื่อนดอนสะหงปล่อยน้ำมากเกินไปอาจจะทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมพื้นที่เกษตรกรรมริมฝั่งแม่น้ำโขงทั้งในกัมพูชา

และเวียดนามได้ ส่วนฤดูแล้งหากทางเขื่อนมีการกักเก็บน้ำมากเกินไป อาจทำให้เกิดความตื่นเงินจนสามารถเดินข้ามไปมาระหว่างกันอย่างง่ายดาย อาจจะนำมาซึ่งปัญหาภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่บั่นทอนเสถียรภาพหรือความมั่นคงของชาติได้ เช่น การลักลอบค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ อาชญากรรมข้ามชาติ ฯลฯ

แนวโน้มของปัญหาเชื่อได้เลยว่าความขัดแย้งเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างเขื่อนดอนสะหงจะมีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น แม้ว่า สปป.ลาว จะมีความสัมพันธ์อันดีกับเวียดนามและกัมพูชาก็ตาม แต่ผลประโยชน์แห่งชาติย่อมจะต้องอยู่เหนือกว่าสิ่งอื่นใด และหากปัญหาดังกล่าวยังไม่สามารถแก้ไขให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและอาจจะขยายไปสู่ระดับภูมิภาคในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะ

๑. หากชาติสมาชิกฯ MRC จะดำเนินการในเรื่องใดๆ ที่มีความเกี่ยวข้องหรือส่งผลกระทบต่อแม่น้ำโขงทั้งทางตรงและทางอ้อมนั้น ก่อนจะมีการริเริ่มโครงการฯ ใดๆ ควรนำเรื่องนั้นๆ เข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการธิการแม่น้ำโขง (MRC) พร้อมทั้งขอมติเห็นชอบให้แล้วเสร็จเสียก่อน เพื่อสร้างความไว้วางใจและป้องกันปัญหาความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นได้

๒. การก่อสร้างเขื่อนดอนสะหงของ สปป.ลาว อาจเป็นกรณีศึกษาให้แก่ชาติสมาชิกฯ MRC ให้แสดงข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมาเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นกับแม่น้ำโขงในอนาคตอย่างรอบด้าน เพื่อเสริมสร้างให้คณะกรรมการธิการแม่น้ำโขง (MRC) มีความเข้มแข็งและเป็นกลไกการบริหารจัดการน้ำที่ดี รวมไปถึงการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขงร่วมกันอย่างระมัดระวังมากยิ่งขึ้น

อ้างอิง

๑. เนชั่นสุดสัปดาห์. ฉบับที่ ๑๑๓๓. ประจำวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗.
๒. หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์. ฉบับวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗.
๓. เว็บไซต์. www.nationweekend.com. สืบค้นวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗.

